

Dosarul nr. 2ra-998/2022
2-21079136-01-2ra-20072022

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central (M. Proca)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Panov, M. Anton, O. Cojocaru)

Î N C H E I E R E

05 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Dumitru Mardari
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii
Moldova,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Igor Curjuc
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu
Procuratura Generală a Republicii Moldova privind repararea prejudiciului moral
cauzat prin tragere ilegală la răspundere penală și condamnare ilegală,
împotriva deciziei din 05 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 27 mai 2021, Igor Curjuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva
Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura
Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin
tragere ilegală la răspundere penală și condamnare ilegală în cuantum de 1 000 000 lei,
precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii Igor Curjuc a invocat că de către Procuratura Orhei în aprilie
2017 a fost pus sub învinuire pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 303 alin.
(1) din Codul penal, conform semnelor calificative, - amestec în înfăptuirea justiției,
adică amestecul, sub orice formă, în judecarea cauzelor de către instanță de judecată,
cu scopul de a împiedica examinarea multilaterală, deplină și obiectivă ca cauzei
concrete. Pe această cauză a fost întocmit rechizitoriu, iar cauza a fost expeditată pentru
judecare în instanța de judecată.

Prin sentința din 31 mai 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, Igor Curjuc a
fost achitat.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, procurorul a atacat-o cu apel, iar prin
decizia din 05 noiembrie 2019 a Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău a fost

admis apelul procurorului, casată sentința instanței de fond și pronunțată o sentință nouă, prin care a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 303 alin. (1) din Codul penal, și liberat de pedeapsă în legătură cu expirarea termenului de atragere la răspundere penală.

Prin decizia din 22 septembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursul a fost admis, a fost casată decizia din 05 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și sentința din 31 mai 2019 a Judecătorei Orhei, sediul Central și a fost pronunțată o hotărâre nouă prin care a fost achitat de sub învinuirea înaintată, în legătură cu faptul că în acțiunile sale nu au fost întrunite elementele infracțiunii. Astfel, la 22 septembrie 2020, acțiunea sa a căpătat un caracter definitiv și irevocabil.

Reclamantul a menționat că solicită compensație bănească pentru a atenua suferințele psihice cauzate inclusiv în temeiul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, invocând că i-a fost cauzat prejudiciul moral, prin faptul că, în trecut a activat în organele de poliție din raionul Orhei, fiindu-i înaintată o învinuire absurdă că ar fi influențat participanții la proces prin vrăji, ce a stârnit interesul opiniei publice, că în rezultat a parvenit în vizorul publicului și în centrul mai multor zvonuri. Învinuirea fiind una neobișnuită respectiv și rezonanța cazului în societate a fost mare or, nu în fiecare zi un fost polițist este învinuit în vrăjitorie, cauza penală în privința sa a fost pornită în 2017, astfel urmărirea penală și judecarea cazului au durat mai mult de 3 ani (aproximativ 3 ani și jumătate). Toată această perioadă rămânând în incertitudine referitor la faptul va fi sau nu condamnat și fiind expus unui puternic stres psihologic, mai ales ținând cont de faptul că este polițist și că o perioadă îndelungată, cât a durat urmărirea penală și judecarea cauzei era sistematic discutat și luat în derâdere de un cerc larg de oameni printre care și cunoscuți, s-a ajuns până la aceia că era poreclit „vrăjitorul”.

Prin încheierea protocolară din 14 septembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Central a fost atras în calitate de intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova.

Prin hotărârea din 30 noiembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Central a fost admisă parțial acțiunea.

S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Curjuc Igor Gheorghe, suma de 10 000 lei cu titlu de compensație pentru prejudiciul moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală și condamnarea ilegală în baza art. 303 alin.(1) din Codul penal.

În rest, pretențiile lui Igor Curjuc au fost respinse ca neîntemeiate.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 08 decembrie 2021, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus apel nemotivat, iar la 20 ianuarie 2022, a depus apel motivat, solicitând casarea hotărârii instanței de fond în partea admiterii pretențiilor din acțiune, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere integrală a pretențiilor.

La 10 decembrie 2021, Igor Curjuc a depus apel nemotivat, iar la 21 ianuarie 2022 a depus motivarea apelului împotriva hotărârii din 30 noiembrie 2021 a Judecătorei

Orhei, sediul Central, solicitând modificarea hotărârii prin majorarea prejudiciului moral în cuantumul solicitat în acțiune.

La 30 decembrie 2021, Procuratura Generală a Republicii Moldova a depus apel motivat, solicitând casarea hotărârii din 30 noiembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Central, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 05 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău au fost respinse cererile de apel declarate de Igor Curjuc, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală al Republicii Moldova și a fost menținută hotărârea din 30 noiembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Central.

Pentru a decide astfel instanța de apel a concluzionat că Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, reglementează nu doar dreptul persoanei la repararea prejudiciului moral în urma acțiunilor ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, dar și dreptul de a cere compensații pentru reabilitare în urma achitării inculpatului, nefiind întrunite elementele infracțiunii.

Astfel, instanța de apel a stabilit că odată cu adoptarea deciziei Curții Supreme de Justiție la 22 septembrie 2020, prin care a fost dispusă achitarea lui Igor Curjuc de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 303 alin. (1) din Codul penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, a acordat posibilitate lui Igor Curjuc de a pretinde repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Drept urmare, instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe care a constatat temeinicia valorificării dreptului la acțiune în baza Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Instanța de apel a respins alegațiile apelantului Ministerul Justiției al Republicii Moldova, precum că la caz nu sunt întrunite prevederile art. 6 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, dar și dispozițiile prevăzute de art. 3 alin. (1) din această Lege pentru a admite acțiunea înaintată, aceasta pentru că, în ședința de judecată s-a constatat cu certitudine că Igor Curjuc a fost urmărit penal neîntemeiat, pentru ca într-un final să fie adoptată decizie de achitare, nefiind constatată existența faptei infracțiunii.

La fel, au fost respinse și afirmațiile indicate în cererea de apel precum că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale, și anume existența faptei ilicite, respectiv, nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea Statului or, potrivit jurisprudenței CtEDO, procurorul are obligația să prezinte motive relevante și suficiente pentru punerea sub învinuire a unei persoane.

Având în vedere că în temeiul art. 11 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, se instituie obligația generală a statului de a repara persoanelor fizice prejudiciul moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată, instanța de apel a apreciat ca fiind justă concluzia instanței de fond care a conchis că, reieșind din natura drepturilor lezate enunțate supra, de

caracterul și gravitatea suferințelor suportate, de statutul social al persoanei și faptul că reclamantul a fost pus sub învinuire și judecat, suma de 10 000 lei constituie o recompensă echitabilă, pentru prejudiciul moral suportat or, suma de 1 000 000 lei solicitată este exagerată.

În ceea ce vizează aserțiunile apelantului Igor Curjuc privind suferințele psihice provocate prin acțiunile ilicite ale reprezentanților organului de urmărire penală, procuraturii și instanțelor de judecată, inclusiv prin perioada îndelungată pe parcursul căreia a fost desfășurată urmărirea penală și examinată cauza, urmau a fi compensate prin evaluarea corectă și acordarea unor despăgubiri corespunzătoare importanței statutului social pe care îl deține, instanța de apel a menționat că suma de câte 10 000 lei, constituie o recompensă echitabilă pentru aplanarea climatului stresant. Or, cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

La 28 iunie 2022, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 05 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei contestate și a hotărârii din 30 noiembrie 2021 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursului Ministerul Justiției al Republicii Moldova și-a manifestat dezacordul cu soluția instanțelor de judecată, reiterând în acest sens circumstanțele de fapt și de drept din cererea de apel.

Suplimentar, recurentul a invocat că instanța de apel, la adoptarea soluției judecătorești, a aplicat eronat normele de drept material ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Astfel, în vederea stabilirii temeiniciei acțiunii, contrar opiniei instanțelor inferioare privind suficiența existenței sentinței de achitare, recurentul precizează necesitatea de a fi întrunite, în mod cumulativ cazurile prevăzute la art. 3 și 6 din Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998. Astfel, pretențiile urmează să se încadreze inițial prin prisma art. 3 din lege, în condițiile respectării cumulative și a prevederilor art. 6 din Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998.

În acest sens, legiuitorul, în temeiul art. 6 din Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, a prevăzut expres care sunt cazurile în care survine dreptul persoanei la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Astfel, unul din aceste drepturi este și devenirea definitivă și irevocabilă a sentinței de achitare. Prin urmare, normele legale în cauză sunt indisolubile și nu pot fi aplicate separat.

Recurentul a remarcat că instanțele inferioare corect au constatat că în privința intimatului/reclamantului a fost emisă sentință de achitare, aspect care de altfel nici nu a fost negat sau contestat de către Ministerul Justiției. În această ordine de idei, în vederea invocării aplicabilității Legii nr. 545-XIII din 25 februarie 1998, recurentul a

invocat că este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept. Respectiv, dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sunt/au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana. Or, instanța de fond, cât și instanța de apel urmasă să indice expres care anume act normativ justifică răspunderea statului.

Mai mult, la materialele cauzei nu există niciun act procedural definitiv și irevocabil a judecătorului de instrucție, sau a unui eventual organ ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 05 mai 2022. Decizia motivată a fost expediată participanților la proces la data de 20 iunie 2022, prin intermediul poștei electronice (f.d. 114).

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel, instanța de recurs constată că Ministerul Justiției al Republicii Moldova s-a conformat prevederilor legale, declarând recurs la 28 iunie 2022 împotriva deciziei 05 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

La 20 iulie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia cererii de recurs depusă de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului.

Însă până la data examinării admisibilității recursului, intimații nu au făcut uz de dreptul de a depune referință.

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de către declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la

art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecători

Galina Stratulat

Victor Burduh